

Funkcjonowanie zamkniętych szkół

Michał Łyszcza, Karolina Król-Komarnicka, dr Adam Balicki

Szkoły, które nie przyjmują uczniów, nadal funkcjonują jako zakłady pracy. Jak, w tej wyjątkowej sytuacji, związanej z koronawirusem, są prawa pracodawcy i pracowników? Prezentujemy najważniejsze informacje dotyczące zawieszenia zajęć dydaktycznych w placówkach oświatowych oraz zasady organizacji nauki zdalnej.

Funkcjonowanie zamkniętych szkół to tylko pozorne paradoks. Należy podkreślić, że obowiązujące przepisy, zarówno *Ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, wydane na jej podstawie rozporządzenia oraz pozostające w mocy regulacje *Rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*, nie dają prawa do całkowitego zamknięcia szkół, lecz jedynie zawieszenia zajęć dydaktycznych.

SPECUSTAWA

Od 8 marca 2020 r. obowiązują art. 30b i 30c *Prawa oświatowego*, wprowadzone do aktu na mocy art. 28 *Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*. Zgodnie z pierwszą z tych regulacji w przypadkach uzasadnionych nadzwyczajnymi okolicznościami zagrażającymi życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może czasowo ograniczyć lub czasowo zawiesić funkcjonowanie jednostek systemu oświaty na obszarze kraju lub jego części, uwzględniając stopień zagrożenia na danym obszarze.

Z kolei zgodnie z art. 30c w przypadku, o którym mowa w art. 30b, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może wyłączyć stosowanie niektórych przepisów *Ustawy Prawo oświatowe*, *Ustawy o systemie oświaty* oraz *Ustawy o finansowaniu zadań oświatowych* w odniesieniu do wszystkich lub niektórych jednostek systemu oświaty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 30b, w szczególności w zakresie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego, oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, przeprowadzania egzaminów, organizacji roku szkolnego i organizacji pracy tych jednostek, a także wprowadzić w tym zakresie odrębne unormowania, tak aby zapewnić prawidłową realizację celów i zadań tych jednostek.

Regulacje te dają ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania prawo zawieszenia funkcjonowania szkół i placówek, które może zostać zrealizowane w drodze rozporządzenia. Warto zauważyć, że jakkolwiek wprowadzenie tych regulacji wynika wprost z zagrożenia koronawirusem, to jednak mają one zastosowanie w każdym przypadku, w którym minister uzna, że zachodzą nadzwyczajne okoliczności zagrażające życiu lub zdrowiu dzieci i młodzieży. Na podstawie tych regulacji zostały wydane trzy akty:

- *Rozporządzenie MEN z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,*

► *Rozporządzenie MKiDN z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania uczelni artystycznych w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,*

► *Rozporządzenie MEN z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.*

Z punktu widzenia dyrektora szkoły istotny jest pierwszy i trzeci z przywołanych aktów. Regulacja § 1 *Rozporządzenia z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* określa:

- jednostki systemu oświaty, których funkcjonowanie zostaje czasowo ograniczone w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,
- okres, na jaki zostaje ograniczone funkcjonowanie jednostek systemu oświaty,
- zakres czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty.

Zgodnie z § 2 ww. *Rozporządzenia* w okresie od 12 do 25 marca 2020 r. na obszarze kraju ograniczono funkcjonowanie m.in. publicznych i niepublicznych:

- przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego,
- szkół wszystkich typów,
- placówek oświatowo-wychowawczych,
- placówek kształcenia ustawicznego oraz centrów kształcenia zawodowego,
- placówek artystycznych,
- placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania,
- kolegiów pracowników służb społecznych.

Ograniczenie funkcjonowania nie zostało natomiast wprowadzone dla:

- przedszkoli i szkół specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej,
- przedszkoli i szkół specjalnych funkcjonujących w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych,
- szkół specjalnych funkcjonujących w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii,
- szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz szkół przy zakładach karnych i aresztach śledczych.

W kwestii zakresu ograniczenia funkcjonowania jednostek należy zwrócić jeszcze uwagę na treść ust. 3, zgodnie z którym w okresie zawieszenia:

- rodzice dzieci uczęszczających na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze mogą zdecydować o nieuczęszczaniu dzieci na te zajęcia,

► rodzice dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli specjalnych funkcjonujących w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych mogą zdecydować o nieuczęszczaniu dzieci do szkół i przedszkoli funkcjonujących w tych ośrodkach,

► rodzice dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, z niepełnosprawnościami sprzężonymi mogą zdecydować o nieuczęszczaniu dzieci na zajęcia organizowane w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym.

Istotną treść zawiera § 3 ww. *Rozporządzenia*, bowiem określa, na czym polega wprowadzone ograniczenie. Zgodnie z tą regulacją czasowe ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty polega na zawieszeniu prowadzenia działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, z tym że:

- w dniach 12 i 13 marca 2020 r. przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowe i szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, z wyjątkiem szkół podstawowych dla dorosłych, były obowiązane prowadzić działalność opiekuńczą,
- w przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe – zawieszenie dotyczy również zajęć realizowanych w ramach praktycznej nauki zawodu organizowanej przez szkołę; do praktycznej nauki zawodu młodocianych organizowanej przez pracodawcę, który zawarł z nimi umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego, stosuje się przepisy prawa pracy,
- w przypadku turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników w ramach przygotowania zawodowego młodocianych, organizowanych w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe i centrach kształcenia zawodowego – zawieszenie tych turnusów następuje na okres od 16 do 25 marca 2020 r.

Przez pierwsze dwa dni zawieszeniu uległy zatem wyłącznie zajęcia dydaktyczne i wychowawcze. Od poniedziałku 16 marca szkoła zawiesiła działalność opiekuńczą, wychowawczą i dydaktyczną.

Zgodnie z § 4 ww. *Rozporządzenia* czasowe ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty oraz nieuczęszczanie dziecka do szkoły i przedszkola na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze lub zajęcia organizowane w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym jest równoznaczne z zamknięciem szkoły i przedszkola w rozumieniu art. 4 *Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjami kryzysowymi*.

ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

W przypadku zamknięcia szkoły, do której uczęszcza dziecko, ubezpieczonemu, zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem,

o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 *Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa* przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy za okres nie dłuższy niż 14 dni. Dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje rodzicom lub opiekunom prawnym dzieci, którzy:

- ▶ opiekują się dzieckiem poniżej ósmego roku życia,
- ▶ są objęci ubezpieczeniem chorobowym (np. są pracownikami, zleceniobiorcami, osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą).

Dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 80 proc. podstawy wymiaru zasiłku. Aby dyrektor mógł wypłacić pracownikowi zasiłek, pracujący musi złożyć oświadczenie (wzór na stronie głównej ZUS-u). Zasiłek przysługuje pracownikowi, który złoży oświadczenie za cały okres zawieszenia zajęć czy obowiązków, także za dni wolne od pracy, pod warunkiem, że pracownik wpisze w oświadczeniu cały okres zamknięcia placówki lub za dni robocze, jeśli zostaną wskazane w oświadczeniu.

Okresu wypłaty dodatkowego zasiłku opiekuńczego (14 dni) nie wlicza się do ogólnego limitu 60 dni, które przysługują na opiekę nad dzieckiem do lat 14. Z zasiłku można korzystać nie dłużej niż do dnia poprzedzającego ósme urodziny dziecka. Zasiłek opiekuńczy jest wypłacany za każdy dzień sprawowania opieki. Jeśli oboje rodzice dziecka pracują, to o dodatkowy zasiłek opiekuńczy może wystąpić jedno z rodziców. Mogą też podzielić się opieką nad dzieckiem w ramach limitu 14 dni. Dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje rodzicom łącznie przez 14 dni, niezależnie od liczby dzieci wymagających opieki.

Projekt nowelizacji specustawy przewiduje dodatkowy zasiłek opiekuńczy za okres nie dłuższy niż okres zamknięcia placówki, czyli w praktyce może to być ponad 14 dni.

REKOMENDACJE DLA SZKÓŁ

Zawieszenie zajęć nie jest równoznaczne z zamknięciem szkoły jako zakładu pracy. Z tego powodu do szkół, przedszkoli i placówek stosuje się dostępne na stronie rządowej www.gov.pl zalecenia dla zakładów pracy w związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa. Wśród tych zaleceń znajdują się następujące rekomendacje:

- ▶ promować regularne i dokładne mycie rąk wodą i mydłem przez osoby przebywające w miejscach użyteczności publicznej lub dezynfekowanie dłoni środkiem na bazie alkoholu (min. 60 proc.),
- ▶ upewnić się, że pracownicy, klienci i kontrahenci mają dostęp do miejsc, w których mogą myć ręce mydłem i wodą,
- ▶ wywiesić w widocznym miejscu informacje, jak skutecznie myć ręce,
- ▶ połączyć powyższe działania z wykorzystaniem innych środków, np. z organizacją szkolenia dla personelu prowadzonego przez specjalistów ds. bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ▶ dołożyć wszelkich starań, aby miejsca pracy były czyste i higieniczne,
- ▶ ograniczyć podróże służbowe i delegacje zagraniczne do minimum,
- ▶ promować pracę zdalną w przypadku osób powracających z obszarów występowania koronawirusa SARS-CoV-2.

